

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1081

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 september 2013

Naar aanleiding van de missie van de Trojka van het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Cyprus in juli 2013 ontving het ministerie van Financiën recentelijk vertrouwelijk het eerste formele voortgangsrapport van de Europese Commissie. Het doel van de missie was te beoordelen hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen waaraan Cyprus zich in het kader van het leningenprogramma van het IMF en het ESM heeft gecommitteerd. Het voortgangsrapport van de Europese Commissie vormt de basis voor het besluit door het ESM over uitkering van de tweede tranche uit het ESM-leningenprogramma van Cyprus. Deze tranche zal in totaal 1,586 miljard euro bedragen. Hiervan is 1,5 miljard euro afkomstig van het ESM en 86 miljoen euro van het IMF.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste conclusies uit het voortgangsrapport. Na formele goedkeuring van de uitkering van de tweede tranche door de ESM Raad van Bewind zullen het voortgangsrapport en het aangepaste *Memorandum of Understanding* (MoU) publiekelijk beschikbaar komen, deze zijn op het moment van schrijven nog niet openbaar. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

Conclusies uit het eerste voortgangsrapport

De Trojka oordeelt dat het economisch aanpassingsprogramma van Cyprus op schema ligt. Het rapport van de Commissie beschrijft de macro-economische ontwikkelingen en de maatregelen die Cyprus genomen heeft om te voldoen aan de conditionaliteit uit het MoU op budgettair, financieel en structureel-economisch gebied. De Trojka geeft daarbij wel aan dat significante neerwaartse risico's blijven bestaan en dat voortdurende en tijdige implementatie essentieel is voor het succesvol slagen van het programma.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Economische situatie

De krimp van de Cypriotische economie kwam in het tweede kwartaal van 2013 uit op 5,2% BBP jaar-op-jaar, na een krimp van 4,7% BBP jaar-op-jaar in het eerste kwartaal. De krimp in het eerste half jaar van 2013 is lager dan verwacht. De werkloosheid voor juni kwam met 17,3% hoger uit dan verwacht. De jeugdwerkloosheid liep op tot 37,8% in het tweede kwartaal van 2013. In het eerste kwartaal van 2013 was sprake van een verbetering in de goederenbalans vanwege lagere importen en hogere exporten. De Trojka handhaaft de raming voor de BBP-krimp over 2013 op 8,7% BBP, en benadrukt dat de vooruitzichten met grote onzekerheid omgeven zijn.

Budgettaire situatie

Cyprus heeft volgens de Trojka de vereiste budgettaire doelen gehaald. Er zijn maatregelen aan de inkomstenkant doorgevoerd o.a. door middel van een verhoging van de vennootschapsbelasting naar 12,5%. Daarnaast heeft Cyprus maatregelen genomen om de uitgaven te beheersen, zo zijn bijvoorbeeld kostenreducties doorgevoerd in de zorg. De realisaties voor het begrotingstekort over het eerste half jaar waren wat beter dan verwacht, o.a. vanwege eenmalige meevallers. Zoals in het MoU aangekondigd zullen pensioenfondsen compensatie ontvangen voor geleden verliezen door de afwikkeling van Cyprus Popular Bank (CPB of Laiki). Het begrotingstekort over 2013 zal daarmee naar verwachting uitkomen op rond de 8½% BBP.

Ten aanzien van de schuldhoudbaarheid concludeert de Trojka dat het steunprogramma resulteert in een houdbare staatsschuld. De schuld zal pieken in 2015 op 127% BBP, waarna een daling ingezet wordt. In 2016, het jaar dat het programma eindigt, is de schuld volgens de raming gedaald naar 123%. De financiering van overheidsuitgaven en herfinanciering van de staatsschuld onder het programma is volgens de huidige raming volledig gedekt tot en met eind 2013, wanneer uitkering van de derde tranche gepland staat. De uitkering van de tweede tranche die gepland staat voor september zal worden gebruikt voor herkapitalisaties in de financiële sector².

Financiële sector

De Cypriotische overheid heeft naar het oordeel van de Trojka belangrijke stappen gezet om de banksector te stabiliseren. Hoewel sommige maatregelen met enige vertraging worden geïmplementeerd – zo krijgen de Bank of Cyprus (BoC) en de coöperatieve banksector meer tijd voor het aanleveren van een middellange termijn kapitaal- en financieringsplan – zijn de belangrijkste maatregelen genomen of in gang gezet. De kapitaalrestricties zijn langzaam versoepeld de afgelopen maanden en op 8 augustus heeft Cyprus een plan gepubliceerd waarin de afbouw van de resterende kapitaalrestricties wordt beschreven. CPB wordt afgewikkeld en na de overheveling van de activa van CPB naar BoC en de afronding van een activaherwaardering door KPMG heeft de Cypriotische centrale bank recentelijk besloten dat het resolutieproces bij BoC is afgerond. In september zal BoC naar verwachting een nieuwe, permanente raad van bestuur kiezen.

Cyprus heeft in juli een strategie opgesteld voor het herstructureren van de coöperatieve banksector. De kapitaalbehoefte voor de coöperatieve banksector is vastgesteld op 1,5 miljard euro. Deze 1,5 miljard euro zal,

² Zoals overeengekomen in de Eurogroep is dit geld niet bestemd voor Bank of Cyprus en Laiki Bank.

zoals eerder overeengekomen, worden gefinancierd door de Cypriotische staat via een participatie in de Central Cooperative Bank, die weer de individuele coöperatieve banken herkapitaliseert in lijn met staatssteunregels. Het aantal coöperatieve banken wordt teruggebracht tot achttien voor maart 2014. De coöperatieve bankensector wordt in het najaar volledig onder toezicht van de Cypriotische Centrale Bank geplaatst.

Witwassen

Cyprus heeft een uitgebreid actieplan opgesteld voor de aanpak van witwassen. Zo wordt er bijvoorbeeld voor gezorgd dat accuraat en snel informatie over Cypriotische rechtspersonen kan worden verstrekt in reactie op verzoeken gerelateerd aan witwassen. Ook worden maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat het toezicht verbetert en dat de kennis van bedrijven op het gebied van witwassen verbetert. De Trojka is van mening dat Cyprus hiermee voldoet aan de gestelde eisen. Het actieplan is als annex toegevoegd aan het MoU.

Structurele hervormingen

De Trojka geeft aan dat de belangrijkste structurele hervormingen uit het MoU zijn ingevoerd. Cyprus heeft bijvoorbeeld een groot aantal wijzigingen doorgevoerd in het pensioenstelsel waaronder het koppelen van de pensioenleeftijd aan de levensverwachting. Verder is het loonindexeringsmechanisme (COLA) aangepast. In het programma is ook oog voor de sociaaleconomische situatie. Minimalisering van de consequenties van de consolidatie van de overheidsfinanciën op kwetsbare groepen is expliciet aangekondigd als één van de doelen van het programma. Daarnaast kondigden de autoriteiten eind juli een hervorming van het sociale zekerheidsstelsel aan. Het hervormingsplan heeft als doel een betere bescherming te realiseren voor de meest kwetsbare huishoudens bij een efficiëntere besteding van publiek geld. Daarnaast is afgesproken met de Cypriotische autoriteiten dat tekortkomingen in het activeringsbeleid op de arbeidsmarkt worden aangepakt.

Cyprus is bezig met een inventarisatie van de staatsbedrijven die mogelijk geprivatiseerd zouden kunnen worden. De inventarisatie wordt eind september afgerond. Eind september zal Cyprus ook laten weten op welke gebieden het graag technische assistentie ontvangt. Mocht Nederland gevraagd worden om technische assistentie te verlenen dan zal worden bekeken op welke wijze Nederland een bijdrage kan leveren met als doel het aanpassingsproces van Cyprus te bevorderen.

Conclusie

Naar het oordeel van het IMF, de Europese Commissie en de ECB heeft Cyprus de doelstellingen op budgettair vlak gehaald, zijn er belangrijke stappen gezet om de financiële sector te stabiliseren en zijn structurele hervormingen in gang gezet, waarmee Cyprus voldoet aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van de tweede tranche in het steunprogramma. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka en is voornemens in te stemmen met vrijgave van de 1,5 miljard euro afkomstig van het ESM, in samenhang met de voorziene instemming van de IMF Board met uitkering van de 86 miljoen euro van het IMF aan Cyprus.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem